

„Pravidla určuje maminka dítěte.“

Rozhovor se třemi generacemi maminek-migrantek

Viktorie Valeeva

V České Republice se migrantům, kteří tady žijí, každoročně narodí více dětí. Rodiče musí řešit, jestli budou svá batolata kontaktovat s příbuznými z vlasti a jak zajistit, aby jejich děti znaly své kořeny.

Rodina Alisy Kruglové z Moskvy se rozhodla nenarušit mezigenerační předávání zkušenosti. Pro to se postupně k Alise, která přijela do Prahy před 8 lety studovat, připojily její maminka a babička. Před rokem se jí a jejímu manželovi narodila dcera. Čtyři generace žen teď žijí v jednom městě, snaží se integrovat do české společnosti - a zároveň uchovat své vlastní tradice.

Rozhovor jsem začala původně s cílem porovnat, jak rodili ženy v různou dobu a jak se měnil jejich vztah k těhotenství. Setkání s prababičkou Galinou Vasilievnou, babičkou Marinou, maminkou Alisou za soustředěného pozorování jednoleté Alexandry se pro mě ale stalo inspirujícím příkladem toho, jak vznikají smysluplné vztahy mezi maminkami a dětmi, a jak důležité je vytvořit správnou hierarchii v rodině.

Jaký byl vztah k těhotenství ve Vaší době?

Prababička Galina Vasilievna: Bylo to velmi dávno, mnoho jsme v tu dobu nevěděli. Velmi jsem si přála, aby se mi narodilo miminko. Přáli jsme si to spolu. Můj manžel a já. Naše dcera byla vytoužená a milovaná. V tu dobu byl postoj k těhotenství jednodušší. Pracovala jsem v továrně na výrobu betonu a měla jsem stoupat po prudkých schodech do 6. patra. Když jsem se cítila unavená, ředitel říkal: „Nic se neděje, budeš mít snadnější porod.“ Takovým byl postoj k porodu.

Když jsem porodila Marinu a přinesli mi ji následující ráno, viděla jsem, jak je podobná tatínkovi. Neukázali nám ale ani ručičky ani nožičky. Bylo to tabu. Když nám přinášeli děti pro kojení, jedna z nás stála u dveří a hlídala, aby sestra neviděla, jak rozbalujeme děti a kontrolujeme, jestli jsou na svém místě prstíčky, ručičky a nožičky. Určitě nemohla být řeč o přítomnosti tatínka u porodu. Nikdo z příbuzných nebyl přítomen. Skoro žádnou přípravu k porodu jsem neměla. Nikdo s dítětem v bříšku nemluvil, neřikal mu laskavá slova. To, že jsem si děťátko přála a chtěla, aby se podobalo tatínkovi, to jsem si vymyslela sama. To, co jsem si přála, to se stalo. Marina je kopie tatínka.

Babička Marina: Mé těhotenství bylo velice vědomé. Velmi jsem si přála dítě, už od 16 let jsem přemýšlela o tom, že v nějaký moment budu mít miminko a byla jsem na to psychicky připravena. Nebyla jsem ale pořádně informovaná, jak to teď chápu, nevyznala jsem se třeba v laktaci. Proto jsem kojila Alisu příliš málo, dva měsíce.

Určitě jsme ale měly přípravu. Chodila jsem na polikliniku na nějaké teoretické vyučování a cvičení pro těhotně. Pozorovali mě lékaři, strachovali se o mě, protože Alisa nechtěla včas přijít na svět. Dvakrát mě odvezli do nemocnice, po druhé bylo svoláno konzilium a řekli mi: „Tak fajn, paničko, máme vás řezat.“ Alisa si to vše asi poslechla a rozhodla se: „Ne, mě je maminky líto.“ a narodila se sama.

Měla dlouhé vlasy, dlouhé nehty... byl to 42. týden. Porodila jsem v 00:05 a nemohla jsem šťastím spát. Emocionálně to byl velmi silný zážitek, nejspíš stres. Kladný zážitek, ale stres.

Vypravovala Vám Galina Vasilevna něco o svém porodu?

Babička Marina: Nebylo obvyklé o tom mluvit, dokud se nenarodila Alisa. Máme tradici každé Alisiny narozeniny probírat porod. Vzpomínáme si, kdy se narodila, v kolik, mluvíme o samotném průběhu porodu a o tom, jak byla očekávaná. V mém případě bylo všechno velice vědomé. Mluvila jsem s ní, než se narodila, jenže jsem ji pojmenovávala mužským jménem, které teď nemá rada. Ale to není důležité. Nejdůležitější je, že jsme byli v kontaktu a že jsem ten

kontakt pociťovala. Jsem přesvědčena, že miminko prožívá proces narození spolu s maminkou. Myslím si, že to na něj zanechá velký dojem, protože je to jeho první životní zkušenost. Ta zkušenost není jednoduchá, pro miminko je přicházení do života jako zkouška pevnosti.

Nemůžu říct, že by pro mě bylo komfortní rodit. Naopak, úplně nekomfortní. Jak jsem říkala, dvakrát mě vezli do porodnice. Poprvé v 40. týdnu těhotenství, když jsem měla falešné stahy. Dopravili mě na porodní oddělení. Dostala jsem strach z toho, jak všechno vypadalo, z přístupu lékařů. Bylo mi to tak nepříjemně, že všechny kontrakce rychle skončily a druhý den mi dovolili jet domů. Pamatují si, jak jsem říkala mámě, že radši zůstanu rodit doma, vůbec se mi nechtělo zpátky do té nemocnice. Ale nakonec jsem musela. Zřejmě nebylo možné zdržovat proces déle než dva týdny.

Maminka Alisa: Vypravení mámy o tom, jak jsem se narodila, na mě mělo velký vliv. Začala jsem se důkladně připravovat na porod. Chtěla jsem vědět, co se děje, abych se cítila komfortněji. Připravovala jsem, chodila jsem na kurzy. Byla jsem připravena jako student-porodník. Věděla jsem vše o fyziologii. V jakou dobu mám co dělat, co se teď děje s miminkem. Proto si myslím, že porod proběhl lehce. Byl se mnou můj manžel, za to jsem mu velmi vděčná.

I když byl porod snadný, usnula jsem po něm asi na tři hodiny. Byl to můj nejtvrďší spánek za poslední rok. Byla jsem šťastná, ale potřebovala jsem spát. Ihned, jak jsem požádala, přivezli mi Alexandru. Přivezli mi jí ve vlastní postýlce a celou dobu byla se mnou. Je to opak od toho, co bylo dřív. Na začátku jí zabalili, trochu jsem upadla do rozpaků, protože jsem si přála, aby mi jí dali na břicho. Zřejmě ještě ne všichni lékaři tomu rozumějí. Další generace bude rodit jinak. Nicméně je to paráda, že dítě je od narození tvé. Slyšela jsem od mámy kamarádky, že jí řekli v porodnici „Počkejte, pokud je miminko v porodnici, ještě není vaše. Až odsud odejdete, tak to bude vaše dítě.“ Takové nesmysly už dnes nejsou.

Babička Marina: Chtěla bych k tomu přidat, že jsem měla štěstí rodit v létě. Byl nedostatek nemocničního personálu na to, aby drželi děti zvlášť. Jenom proto mi předali miminko už druhý den. Jaké je to štěstí, že nebylo dost personálu!

Odkud jste čerpaly informaci o tom, jak se správně starat o miminko, jak ho vychovávat?

Prababička Galina Vasilievna: Všechno bylo intuitivní. Nepamatuji si, že bych měla s Marinou nějaké problémy. Pracovala jsem na tři směny. Když byly Marině tři měsíce, šla jsem do práce. Pomáhala mi babička a můj táta. Můj manžel tou dobou studoval a pracoval, proto neměl moc času. Ale měl Marinu velmi rád. Dovoloval jí mnohem víc, než já. Šli ven, ona si přála lehnout do louže v kabátu – a tak si lehla do louže v kabátu. Pak se vraceli a já jim to oběma vyčítala. Dovoloval jí všechno. Dělal to správně. Kdybych tenkrát věděla, že je možné se tak chovat k dítěti, taky bych jí toho taky tolik dovolovala. Alisa už mohla v mé přítomnosti dělat cokoliv.

Babička Marina: V naší rodině existuje hierarchie smečky. Když se narodí miminko, tak maminka...

Prababička Galina Vasilievna: ...ta je hlavní... *(směje se)*

Babička Marina: ...ta je odpovědná za všechno. Pravidla určuje maminka dítěte. Vztahujeme se k tomu s obrovským respektem a uznáním. Máme maminku za k miminku nejbližšího člověka. Ona rozumí všemu o novorozeněti, ví, co potřebuje v danou chvíli. Samozřejmě posloucháváme, děláme to, o co žádá, co říká nebo jak rozkazuje. Když nesouhlasíme, pokoušíme se vysvětlit své mínění.

Jak jste se přestěhovaly do Prahy, jak se tady cítíte?

Babička Marina: Přijela jsem s projektem Moskevského klubu a neměla jsem v plánu zůstat. Po roce a půl jsem pochopila, že nechci odjíždět, že je mi tady dobře. Našla jsem sebe sama v různých oblastech. Pořádám obchodní semináře a kurzy osobního rozvoje. Teď se chystáme realizovat rodinní podnikatelský záměr, otevřít vlastní školku. To je můj dětský sen, opatrovala jsem všechny děti z našeho bloku domů. Navíc Alexandra roste, nechci jí dávat do cizí školky. Radši bych otevřela svou.

Prababička Galina Vasilievna: Ráda cestuji, navštěvuji muzea. Tady mám co dělat. Kdy jsem přijela do Prahy, měla jsem pocit, že jsem tady odjakživa. Líbí se mi podmínky bydlení, všichni se usmívají, nikdo se netlačí ve veřejně dopravě. Občas se stydím, že když mám sílu někoho předhonorit, ze setrvačnosti někam běžím. Ve skutečnosti je to legrační.

A pak, mé místo je tam, kde jsou děti. Moje máma byla poslední léta vážně nemocná. Pamatuji si, jak jsem se o ní strachovala, dokud jsme jí nepřivezla k sobě. Jak se cítí, jestli nepotřebuje pomoc. Proto jsem dobře rozuměla Marině, když mě zvala sem. Nebylo to snadné, odjet z Ruska, ale nechtěla jsem, aby se o mě mé děti strachovaly.